

Arviointikertomus vuodelta 2023

Tarkastuslautakunta 4.6.2024

Sisällysluettelo

1.	<i>Tarkastuslautakunnan toiminta</i>	3
	Tarkastuslautakunnan kokoonpano	3
	Tarkastuslautakunta, tilintarkastus ja tarkastustoimi	3
2.	<i>Uudet ja uusittavat ohjelmat</i>	4
3.	<i>Vuoden 2022 arviointikertomuksen aiheuttamat toimenpiteet</i>	5
	<i>Hailuodon kunnan tilinpäätöksen tunnuslukuja vuosilta 2014–2023</i>	7
4.	<i>Konsernitilinpäätös</i>	8
5.	<i>Henkilöstö</i>	10
6.	<i>Sitovien tavoitteiden toteutuminen</i>	13
	Kunnanvaltuuston kuntastrategian painopisteistä johdetut tavoitteet ja toimenpiteet 2023	13
	Talousarvion sitovuus ja tavoitteet	13
	Kunnan hallituksen tavoitteiden toteutuminen	14
	Tukipalveluiden tavoitteiden toteutuminen	15
	Sivistyspalvelut, Oppiva saari -palvelualueen tavoitteiden toteutuminen.....	16
	Tekniset palvelut, Elinvoimainen saari -palvelualueen tavoitteiden toteutuminen	17
	Investoinnit.....	17
7.	<i>Lopuksi</i>	18

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Uusi kuntalaki on ollut voimassa 1.5.2015 alkaen. Sidonnaisuuksia koskeva ilmoittamisvelvollisuus koskee niitä kuntavaaleissa valittavia päättäjiä, joiden toimikausi alkoi 1.8.2021 tai sen jälkeen. Ilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle kahden kuukauden kuluessa valinnasta.

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään uuden kuntalain 121 §:ssä seuraavasti:

- 1) Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kunta-konsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) Valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain lisäksi tarkastuslautakunnan toimintaa säätelee kunnanvaltuuston hyväksymä hallintosääntö.

Hailuodon kunnan konserniohjeissa määritellään mm. tarkastuslautakunnan asema konsernin arvioinnissa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista tytäryhteisössä. Uusi kuntalaki edellyttää, että kunnilla on oltava selkeä strategia ja sen toteutumista seuraavat mittarit. Tärkeää on tunnistaa myös toiminnassa riskit ja osata varautua niihin.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunta 14.6.2022 alkaen:

pj. Katri Ronkainen

Vpj. Markku Ketola

Jäsen: Aaro Kemppainen

varaj. Mikko Iljana

varaj. Kari Tuhkanen

varaj. Sari Vertanen

Vuoden 2023 arvioinnissa on huomioitu lautakunnan jäsenten esteellisyys:

Markku Ketola on Hailuodon Vesi Oy:n hallituksen jäsen sekä Elävä-saari valiokunnan puheenjohtaja.

Tarkastuslautakunta, tilintarkastus ja tarkastustoimi

Hailuodon kunta on kilpailuttanut kunnan hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut sekä tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät vuonna 2023. Tarkastuslautakunta esitti valtuustolle, että se valitsee Hailuodon kunnan ja tytäryhtiön tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2023–2026 tarjousvertailun perusteella kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tehneen KPMG Oy Ab:n ja vastuunalaisena tilintarkastajana niin kunnan kuin tytäryhtiön osalta JHT, KHT Matti Keskitalon. Tarkastuslautakunta esitti myös, että tilintarkastajan toimikauden pituus on neljä vuotta ja optiovuosien käytöstä päätetään erikseen. Kunnanvaltuusto hyväksyi 18.4.2023 §10 tarkastuslautakunnan esityksen.

Hailuodon kunnan tilikauden 2023 vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KPMG Oy Ab:ltä JHT, KHT, HT Matti Keskitalo.

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt tilintarkastajan tilintarkastussuunnitelman ja työohjelman. Tilintarkastaja on raportoinut lautakunnalle tilintarkastuksen etenemisestä ja keskeisistä havainnoista sekä suullisesti että kirjallisesti. Tilintarkastusyhteisö on suorittanut myös Hailuodon Vesihuolto Oy:n tilintarkastuksen.

Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konservivalvonnan järjestämisestä, joita koskevat ohjeistukset on valtuusto hyväksynyt.

Tarkastuslautakunta kokoontui tilikauden 2023 arviointia varten 5 kertaa (vuonna 2022 yht. 9 kertaa).

Tarkastuslautakunta on seurannut systemaattisesti valtuuston, lautakuntien ja kunnanhallituksen toimintaa saamiensa tietojen puitteissa. Tarkastuslautakunta on tutustunut toimielinten pöytäkirjoihin ja muihin asiakirjoihin sekä haastatellut kokouksissaan kunnanjohtajaa, teknistä johtajaa, koulun rehtoria ja päiväkodinjohtajaa.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 26.3.2024 § 76 Hailuodon kunnan tilinpäätöksen ja allekirjoittanut sen sekä lähettänyt tilinpäätöksen tilintarkastajalle ja tarkastuslautakunnalle. Tarkastuslautakunnan arviointityö on viimeistelty tilinpäätöksen 2023 perusteella.

2. Uudet ja uusittavat ohjelmat

Kunnanvaltuusto hyväksyi Hailuodon kunnan maapoliittisen ohjelman 19.12.2023 § 49.

Hallintosääntöuudistuksen I vaihe eli uusi toimielinrakenne hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 19.12.2023 § 54.

Marjaniemen Nokan asemakaavan muutos ja laajennus hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 28.11.2023 § 41

Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen Pohteen järjestämisvastuulle 1.1.2023 alkaen.

Aikaisempia vuosia koskevia merkittäviä uudistuksia:

Kunnanvaltuusto hyväksyi Hailuodon kunnan luottamushenkilöhallinnon periaatteet ja kunnanvaltuuston toiminnan pelisäännöt 15.11.2022 § 60.

Kunnanvaltuusto hyväksyi Testamentti- ja lahjoitusvarojen käytön täsmennetyt periaatteet 21.12.2022 § 74.

Kuntastrategia päivitettiin ja kunnan uudet strategiset valinnat eli maapolitiikka, elinkeinopolitiikka sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä niiden tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit hyväksyttiin valtuustossa 21.12.2022 § 76.

Johtamisjärjestelmän ja henkilöstöorganisaation uudistamiseen liittyen kunnanhallitus asetti hallintosääntötyöryhmän valmistelevaan hallintosäännön uudistuksen (Kh19.12.2022 § 293). Kunnanvaltuusto hyväksyi periaatepäätöksen toimielinorganisaation muutoksesta ja hallintosääntöuudistuksen käynnistämisestä 21.12.2022 § 75. Kunnanhallitus määritteli hallintosääntöuudistuksen tavoitteet (Kh7.2.2023 § 26).

Toimielinten esityslistapöytäkirjat ja viranhaltijoiden päätökset ja päätösraportit valmistellaan Dynasty-asianhallintajärjestelmässä, jossa toteutettiin tilikauden 2022 aikana järjestelmäpäivitys. Järjestelmän päivitys toteutettiin tiedonohjausjärjestelmän (TOJ), tiedonohjaussuunnitelman (TOS) ja Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmän muodostamana kokonaisuutena. Käyttöönotto oli 3–4/2022.

Kunnanhallitus hyväksyi 11.8.2020 § 178. Hailuodon kunnan hankintaohjeen 2020.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 19.6.2019 § 19 sekä ohjeistuksen koko kuntakonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskien.

SUOSITUS: Tarkastuslautakunta edelleen suosittelee, että hankkeiden osallistumiseen, kustannus-arvioon ja raportointiin voisi olla tarpeellista tehdä kaikkia palvelualueita koskeva hankeohje.

Hyvinvointisuunnitelma ja elinkeino-ohjelma on aloitettu ja työn alla. Tarkastuslautakunta toivoo, että nämä ohjelmat valmistuvat seuraavan tilikauden aikana.

3. Vuoden 2022 arviointikertomuksen aiheuttamat toimenpiteet

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Hailuodon kunnanhallituksen kokouksessa 7.11.2023 on käsitelty vuoden 2022 arviointikertomus, ja se on esitetty valtuustolle 28.11.2023. Kunnanhallitus antaa vuosittain valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Tarkastuslautakunta pitää saatuja arviointikertomuksen vastineita riittävinä ja odottaa, että vastineessa suunniteltuihin/luvattuihin toimenpiteisiin ryhdytään vuonna 2024 (mm. hankeohje).

Hailuodon kunnan tulo- ja menorakenne vuodelta 2023

Tilikauden alussa tapahtunut sosiaali- ja terveystalouden siirto kunnalta hyvinvointialueelle näkyy kunnan luvuissa kautta linjan tulojen ja menojen vähentymisenä, minkä vuoksi kulunut tilikausi ei ole ollut vertailukelpoinen edellisen tilikauden kanssa. Sotesiirron vaikutukset näkyvät selkeästi palvelujen ostoissa, toimintakatteessa, verotuloissa sekä valtionosuuksissa.

Toimintakate yht. -2851 633 euroa toteutui 66 265 euroa parempana kuin talousarvio. Toimintatuotot yht. 1 563 845 euroa olivat 56 107 euroa pienemmät ja toimintakulut yht. 4 415 478 euroa olivat 122 373 euroa pienemmät kuin lopullisessa talousarviossa.

Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat hienosti talousarvioon verrattuna, ja varsinkin verotulot toteutuivat odotettua vahvemmin soteuudistukseen liittyvistä verohännistä johtuen (edellisiltä vuosilta tilittyneet verotulot).

Vuosikate 730 702 euroa (tulojen ja menojen erotus) riitti kattamaan suunnitelman mukaiset poistot yhteensä 724 971 euroa, minkä jälkeen tilikauden tulokseksi muodostui 5 731 euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen kunnan tilikauden ylijäämäksi muodostui 94 058 euroa (v. 2022 ylijäämää yhteensä 473 868 euroa).

TULOSLASKELMA, ulkoinen	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset	TA 2023 + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama talousarvioon	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	683 329	543 942	0	543 942	560 152	-16 210	103,0
Maksutuotot	372 742	69 700	-4 000	65 700	43 296	22 404	65,9
Tuet ja avustukset	177 277	165 450	-7 500	157 950	203 140	-45 190	128,6
Vuokratuotot	481 386	852 060	0	852 060	753 890	98 170	88,5
Muut toimintatuotot	176 806	300	0	300	3 368	-3 068	1 122,7
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 891 540	1 631 452	-11 500	1 619 952	1 563 845	56 107	96,5
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-3 187 374	-1 847 227	0	-1 847 227	-1 898 194	50 967	102,8
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-625 826	-374 817	0	-374 817	-380 646	5 829	101,6
Muut henkilösivukulut	-90 257	-72 634	0	-72 634	-45 102	-27 532	62,1
Palvelujen ostot	-3 809 035	-1 051 412	15 664	-1 035 748	-986 520	-49 228	95,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 119 044	-943 073	0	-943 073	-921 036	-22 037	97,7
Avustukset	-309 068	-236 400	39 000	-197 400	-124 816	-72 584	63,2
Vuokrat	-55 422	-64 151	0	-64 151	-47 853	-16 298	74,6
Muut toimintakulut	-9 769	-2 800	0	-2 800	-11 310	8 510	403,9
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 205 795	-4 592 514	54 664	-4 537 850	-4 415 478	-122 373	97,3
TOIMINTAKATE	-7 314 255	-2 961 062	43 164	-2 917 898	-2 851 633	-66 265	97,7
Verotulot	4 233 379	1 976 000	0	1 976 000	2 090 842	-114 842	105,8
Valtionosuudet	3 991 253	1 477 940	0	1 477 940	1 501 981	-24 041	101,6
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	4 128	4 000	0	4 000	8 860	-4 860	221,5
Muut rahoitustuotot	6 032	5 386	0	5 386	12 348	-6 962	229,3
Korkokulut	-13 941	-20 000	0	-20 000	-16 511	-3 489	82,6
Muut rahoituskulut	-6 172	-100	0	-100	-15 185	15 085	15 184,8
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHT.	-9 952	-10 714	0	-10 714	-10 488	-226	97,9
VUOSIKATE	900 425	482 164	43 164	525 328	730 702	-205 375	139,1
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunn. mukaiset poistot	-518 429	-482 154	0	-482 154	-724 971	242 817	150,4
Satunnaiset erät							
TILIKAUDEN TULOS	381 996	10	43 164	43 174	5 731	37 442	13,3
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	91 872	88 327	0	88 327	88 327	0	100,0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALI-JÄÄMÄ)	473 868	88 337	43 164	131 501	94 058	37 442	71,5

Hailuodon kunnan tilinpäätöksen tunnuslukuja vuosilta 2014–2023

Taulukkoon 1 on kerätty vuodesta 2014 alkaen Hailuodon kunnan keskeisiä tunnuslukuja.

Taulukko 1. Hailuodon kunnan tilinpäätöksen tunnuslukuja vuosilta 2020–2023 (1.000 euroa).

	2020	2021	2022	2023
Asukasluku 31.12	953	954	961	948
Tulovero-%	20,5	20,5	20,5	7,86
Toimintatuotot	1 418	1677	1 892	1 564
Toimintakulut	-8 347	-8855	-9 206	-4 415
Toimintakate	-6 928	-7178	-7 314	-2 852
Verotulot	3 605	3780	4 233	2 091
€/asukas	3 783	3962	4405	2206
Valtionosuudet	3 843	3749	3 991	1 501
€/asukas	4 033	3930	4153	1 584
Verorahoitus yhteensä	7 448	7530	8 225	3 592
€/asukas	7 816	7893	8 558	3 790
Vuosikate	508	341	900	730
€/asukas	533	357	937	771
Poistot	-509	-510	-518	-725
Tilikauden tulos	-2	-169	382	6
Investointien tulorahoitus-%	144	89,1	540,7	494
Lainakanta	2 244	2208	1842	1 501
€/asukas	2 355	2315	1917	1 584
Lainanhoitokate	1,5	1	2,4	2,1

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja sijoituksiin.

Toiminnan ja investointien rahavirta: Toiminnan ja rahavirtojen kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus-%: Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Asukasluku on hieman pienentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Tarkastuslautakunta toivoo, että väestörakenne kehittyy tulevaisuudessa myönteiseen suuntaan kaavahankkeiden ja kiinteän yhteyden valmistumisen myötä.

Toimintavuoden alussa tapahtunut sotesiirto on vaikuttanut huomattavasti kunnan talouteen kuluvana vuonna, minkä vuoksi taloudelliset tunnusluvut ei ole suurelta osin vertailukelpoisia edellisvuoden kanssa.

4. Konsernitilinpäätös

Kunnan konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiö Hailuodon Vesihuolto Oy sekä omistussuhteiden mukaan kuntayhtymät Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Oulun seudun ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä. Sotesiirron myötä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä poistui konsernista, ja sitä ei enää yhdistelty konserniin.

Konsernin tilikauden ylijäämäksi muodostui 33 tuhatta euroa. Konsernitaseessa ylijäämää on vuoden 2023 ylijäämän yhdistelyn jälkeen yhteensä 6 546 tuhatta euroa. Oma pääoma konsernin osalta on yhteensä 9 320 tuhatta euroa.

Taulukko 2. Hailuoto-konsernin tunnuslukuja vuosina 2020–2023.

Konsernin tunnusluvut	2020	2021	2022	2023
Investointien tulorahoitus-%	66	44	69	288
Lainanhoitokate	2,5	1,5	1,9	2,3
Kassan riittävyys pv (€)	31	25	24	58
Kassavarat (€)	1 166 730	995 301	977 923	906 213
Taseen loppusumma (€)	18 727 288	19 179 441	20 058 724	14 659 213
Konsernin lainat, €/asukas	4 164	4 802	5 271	1 668
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	6 842	6 608	6 802	6905

Konsernijohdolle on asetettu talousarviossa 2023 seuraavat tavoitteet:

Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet	TA2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025
Konsernijohdolle asetetut tavoitteet					
Konsernijohdon raportoitava valtuustolle, krt/v	2	2	2	2	2
Konsernin omavaraisuusaste, %	50	50	50	50	50
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	50	50	50	50	50
Kunnan edustajille asetetut tavoitteet					
Edustajien raportoitava tytäryhteisöstä kunnanhallitukselle/valiokunnalle, krt/v	4	4	4	4	4

Konsernin taloudellisista tavoitteista toteutui omavaraisuusaste 64 %. Konsernin suhteellista velkaantuneisuustavoitetta (50 %) ei ole saavutettu. Talousarviossa kunnanvaltuusto asetti Hailuodon Vesihuolto Oy:lle tavoitteeksi vuodelle 2023 nollatuloksen. Hailuodon Vesihuolto Oy tulos oli 46 tuhatta euroa.

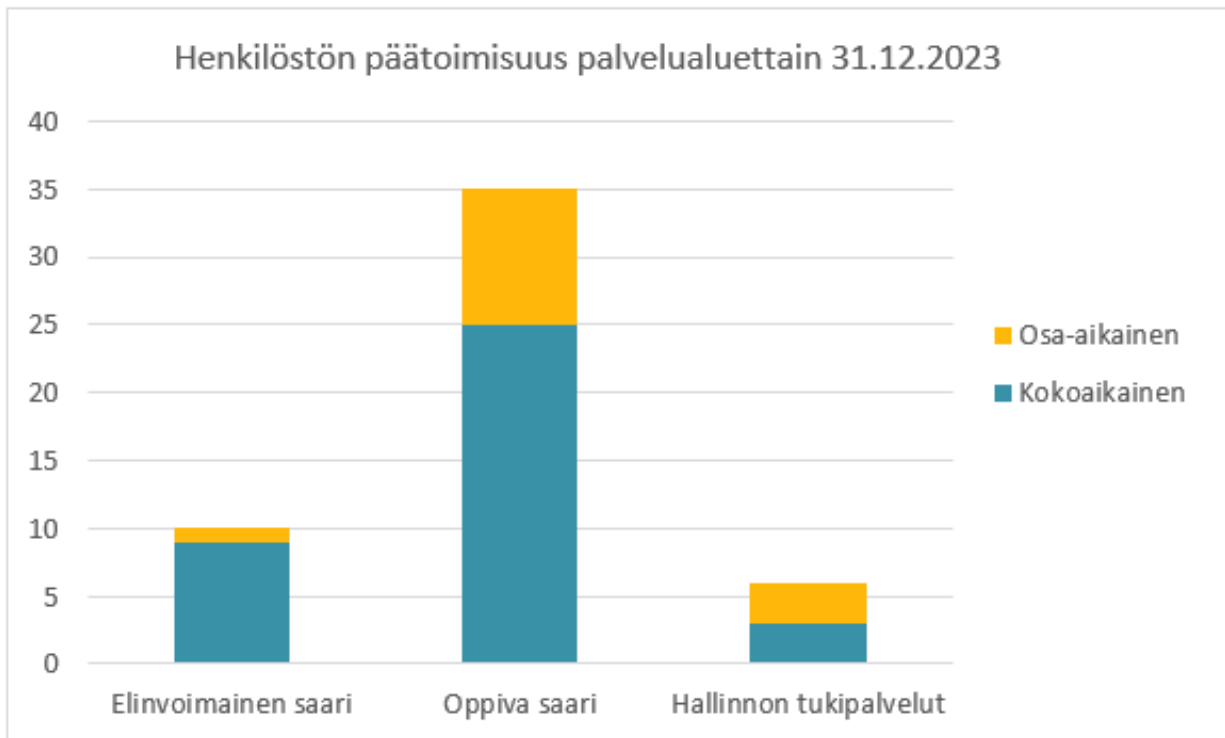
Hailuoto-konserni TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022	2021
Omavaraisuus-%	64	49	51
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	74	64	63
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	6 545 833	6 536 584	6 303 703
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	6 905	6 802	6 608
Lainat ja vuokravastuut	1 642 901	5 153 120	4 703 702
Lainat ja muut vuokravastuut, €/asukas	1 733	5 362	4 808
Konsernin lainakanta 31.12.	1 581 652	5 065 544	4 581 431
Konsernin lainat €/asukas	1 668	5 271	4 802
Konsernin lainasaamiset 31.12.	0	119	119
Kunnan 85. määrittä vuoden lopussa	948	961	954

Konsernijohdolle oli myös asetettu tavoitteeksi raportoida valtuustolle kaksi kertaa vuodessa ja tytäryhtiön edustajille asetettiin tavoitteeksi raportoida tytäryhteisöjen tilanteesta kunnanhallitukselle

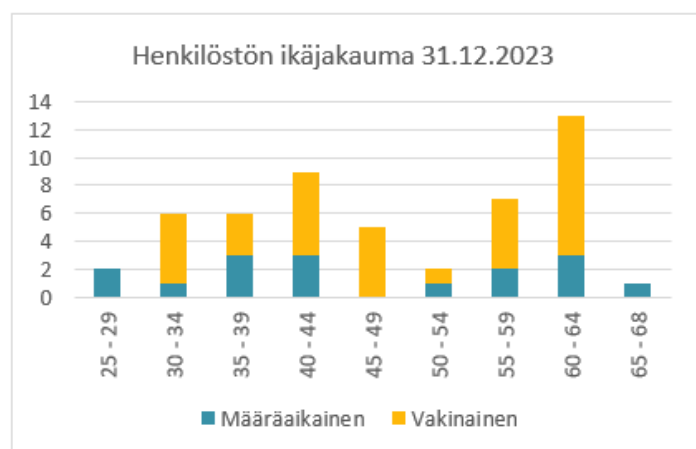
neljä kertaa vuodessa. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan raportointitavoitteet eivät ole kaikilta osin täyttyneet ja asiaan tulee kiinnittää jatkossa erityistä huomiota niiltä osin kuin ne sisältyvät valtuuston asettamiin talousarviotavoitteisiin.

5. Henkilöstö

Tilinpäätöksen henkilöstöosion mukaisesti:

Henkilöstön keski-ikä 2023	Vuotta
<i>Oppiva saari</i>	46,5
Määräaikainen	43,7
Vakinainen	47,8
<i>Elinvoimainen saari</i>	49,6
Määräaikainen	40,0
Vakinainen	50,7
<i>Hallinnon tukipalvelut</i>	56,8
Määräaikainen	54,0
Vakinainen	62,5
Koko henkilöstön keski-ikä	48,3
Vakinaisen henkilöstön keski-ikä	49,4

Hailuodon kunnassa koko henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2023 lopussa 48,3. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 49,4 vuotta. Vakinaisen henkilöstön osalta hallinnon tukipalveluiden keski-ikä oli korkein, 62,5 vuotta. Henkilöstöstä eläköityi vuoden 2023 aikana yksi henkilö. Työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkkeellä olevista tai siirtyneistä ei voida esittää lukuja yksilönsuojasyistä.

Vuoden 2022 vertailutietolukuja ei esitetä hyvinvointialueuudistuksen vuoksi. Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät 1.1.2023 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteelle.

- Hailuodon kunnan henkilöstömäärä 31.12.2023 oli 51 viranhaltijaa tai työntekijää.
- Henkilöstöstä naisia oli 58,8 %. Palvelualueista naisvaltaisina oli Oppiva saari ja miesvaltaisina Elinvoimainen saari. Lukumääräisesti eniten miehiä työskenteli Oppivassa saarella.
- Kokoaikaisessa työsuhteessa työskenteli 37 henkilöä eli 72,6 % henkilöstöstä ja vakinaisessa palvelussuhteessa työskenteli 35 eli 68,6 % henkilöstöstä. Määräaikaisia työsuhteita oli suhteellisesti eniten hallinnon tukipalveluissa.

Osa-aikaisesti työskenteleviä oli eniten Oppivassa saarella. Määrällisesti eniten määräaikaisia työsuhteita oli Oppivassa saarella ja siellä myös sijaisten osuus oli suurin

- Koulutuspäiviä vuonna 2023 Hailuodon kunnassa oli 62. Henkilöstön koulutukset ovat pääasiassa olleet ammatilliseen kehittymiseen liittyviä ulkoisia koulutuksia.
- Koko kunnan osalta poissaoloprosentti oli 28,1 %. Poissaoloprosentti kuvaa palkallisten ja palkattomien poissaolojen määrää teoreettisesta säännöllisestä vuosityöajasta. Poissaoloprosenttiin luetaan terveysperusteiset poissaolot, muut palkalliset poissaolo, muut palkattomat poissaolot ja vuosilomat.
- Terveysperusteisia poissaoloja oli vuonna 2023 keskimäärin 16,2 kalenteripäivää / työntekijä, keskiarvo on laskettu koko henkilöstön lukumäärästä. Sairauspoissaoloihin sisältyvät sairauslomat, työntekijän myöntämät sairauspoissaolot (omailmoitus sairauslomat), työtapaturmat, liikennevahingot ja vapaa-ajan tapaturmat. Työterveyslaitoksen valtakunnallisen tutkimuksen mukaan kuntatyöntekijät olivat poissa töistä oman sairauden takia keskimäärin 20,7 päivää vuonna 2022.

Työaika ja työpanos

Tehty vuosityöaika eli tehty työpanos oli 35,8 henkilötyövuotta (htv) koko kunnan osalta. Suurin työpanos oli Oppivassa saarella 23,3 htv:ta. Poissaoloprosentti kuvaa palkallisten ja palkattomien poissaolojen määrää teoreettisesta säännöllisestä vuosityöajasta. Poissaoloprosenttiin luetaan terveysperusteiset poissaolot, muut palkalliset poissaolo, muut palkattomat poissaolot ja vuosilomat. Koko kunnan osalta poissaoloprosentti oli 28,1 %. Hailuodon kunnassa suhtaudutaan myönteisesti erilaisiin joustaviin työaikajärjestelyihin mm. osa-aikaeläkkeeseen, vuorotteluvapaisiin ja muihin työaikajärjestelyihin, joita pyritään edistämään mahdollisuuksien mukaan.

Vuosityöaika 2023 htv	Oppiva saari	Elinvoimainen saari	Hallinnon tukipalvelut	Koko kunta
Teoreettinen säänn. vuosityöaika	30,7	10,8	5,8	47,3
- vuosilomapäivät	1,8	1,2	0,4	3,4
Säännöllinen vuosityöaika	28,9	9,6	5,4	43,9
- palkalliset poissaolot	3,7	1,9	0,6	6,2
- palkattomat poissaolot	3,2	0,5	0,0	3,7
Tehty säännöllinen vuosityöaika	22,0	7,2	4,8	34,0
+ rahana korvatut lisä- ja ylityöt	1,3	0,5	0,0	1,8
Tehty vuosityöaika	23,3	7,7	4,8	35,8
Poissaoloprosentti (sis. kaikki poissaolot)	28,3	33,3	17,2	28,1

Säännöllinen vuosityöaika = teoreettinen säännöllinen vuosityöaika – vuosilomapäivät

Tehty säännöllinen vuosityöaika = säännöllinen vuosityöaika – palkalliset poissaolot – palkattomat poissaolot

Tehty vuosityöaika = tehty säännöllinen vuosityöaika + rahana korvatut lisä- ja ylityöt

Vuonna 2023 sivistystoimialalla toteutui henkilöstö- ja vastuujärjestelymuutoksia. Kunnanvaltuusto lakkautti sivistysjohtajan viran 5.9.2023 § 27 1.1.2024 lähtien. Tämän jälkeen kunnan sivistyspuolesta ovat vastanneet koulun rehtori ja päiväkodin johtaja.

Viestintävastaavan tehtävään ei valittu uutta työntekijää vaan tehtävät jaettiin hallinnossa työskentelevien kesken.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen painottuvan koordinaattorin määräaikainen toimi sisällytettiin talousarvioon 2024.

HAVAINTO:

Henkilöstön koulutuksen suunnittelua ja seuranta varten on laadittu vuodelle 2023 henkilöstö- ja koulutussuunnitelma. Työntekijällä on oikeus koulutuskorvaukseen enintään kolmelta koulutuspäivältä vuodessa työntekijää kohden. Edellytyksenä koulutuskorvauksen saamiselle on voimassa oleva koulutussuunnitelma.

Terveysperusteisia poissaoloja oli vuonna 2023 keskimäärin 16,2 kalenteripäivää / työntekijä Työterveyslaitoksen valtakunnallisen tutkimuksen mukaan kuntatyöntekijät olivat poissa töistä oman sairauden takia keskimäärin 20,7 päivää vuonna 2022.

Työhyvinvoinnin edistämiseksi on perustettu työhyvinvointityöryhmä. Työhyvinvointityöryhmä koostuu palvelualueiden henkilöstön edustajista, ja työryhmän koordinaattorina toimii kunnanjohtaja. Työryhmän tehtäväksi on määritetty, että se koordinoi, suunnittelee ja järjestää työtoimintaa Hailuodon kunnan työntekijöille. Työkykytoiminnan ohjelman kautta on tehty merkittäviä lisäpanostuksia työhyvinvoinnin edistämiseen.

SUOSITUS:

Henkilöstökyselyyn vastanneista 57 % eli 14 henkilöä ei ole käynyt yli vuoteen tai koskaan kehityskeskustelussa. Kehityskeskustelujen toteuttamiseen ja niistä saatujen vastausten hyödyntämiseen toivotaan kiinnitettävän huomiota. Tarkastuslautakunta esittää kunnanhallitukselle kysymyksen siitä, miten vastaisuudessa huolehditaan siitä, että kehityskeskustelut pidetään säännönmukaisesti ja kaikkien henkilöiden osalta?

Henkilöstökyselyssä ilmeni, että kysymykseen ”Kuinka kauan aiot jatkaa työskentelyä Hailuodon kunnan palveluksessa?” suurin osa (57 %) vastanneista ei tiedä, jatkaako työskentelyä tai jatkaa työskentelyä 1–3 vuotta. Tarkastuslautakunta toivoo seuraavaan henkilöstökyselyyn lisäkysymystä epävarmuutta aiheuttavista syistä, jotta tilannetta voitaisiin mahdollisesti parantaa ja henkilöstö voisi olla varmempi pitemmästä työurasta Hailuodon kunnassa.

Henkilöstökyselyn vastauksissa nousi esille kunnan sisäisen informaation ja tiedottamisen heikkous. Miten sisäistä informaatiota voitaisiin kehittää?

6. Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kunnanvaltuuston kuntastrategian painopisteistä johdetut tavoitteet ja toimenpiteet 2023

Tilinpäätöksen mukaan kuntastrategiasta johdetut tavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti:

Henkilöstöpoliittiset linjaukset jäljellä olevalle valtuustokaudelle 2023–2025 hyväksytty.

- Hallintosääntöuudistuksen henkilöstöpoliittiset toimenpiteet toteutuvat 2024–2025 Maapoliittinen toteuttamishjelma (MAPO)

- Hyväksytty, kunnanvaltuustossa 28.11.2023 § 49

Elinkeinopolitiikan strategiset linjaukset ja tavoitteet (EPO) hyväksytty.

- Valmistelevat toimet toteutettu

Hyvinvointisuunnitelman 2023 raportointi hyväksytty.

- Ei toteutunut; vastuualue henkilöresursoitu vuodelle 2024

Kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamisen toteuma 2022 hyväksytty (KunL 410/2015 § 22).

- Toimenpiteet sisältyivät talousarvioon. Raportointi osana tilinpäätöstä 2023

Talousarvion sitovuus ja tavoitteet

Kuntalain 110 § edellyttää, että toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan talousarviota. Talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa on noudatettava. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa, on valtuuston hyväksyttävä määrärahan muutoksen yhteydessä myös tavoitteita koskevat muutokset. Muutokset tulee käsitellä kunnanvaltuustossa tilivuoden aikana. Muutokset hyväksyy kunnanvaltuusto, eli mm. talousarvion merkittävät ylitykset on tilivuoden aikana käsiteltävä valtuustossa.

Hailuodon kunnan vuoden 2022 talousarviokirjan mukaisesti valtuustoon nähden sitovat erät ovat seuraavat:

1. Valtuusto
2. Tarkastuslautakunta
3. Keskusvaalilautakunta
4. Kunnanhallitus
5. Tukipalvelut
6. Oppiva saari
7. Elinvoimainen saari

Kunnanhallitusta, Tukipalveluita, Oppiva saari -palveluita ja Elinvoimainen saari -palveluita sitovat sekä ulkoiset että sisäiset tuotot ja kulut bruttoperiaatteen mukaisesti. Kaikilla palvelualueilla henkilöstö- ja henkilösivukulut ovat sitovia omina erinään.

Kunnanhallitusta sitoo bruttoperiaatteen mukaisesti koko kunnan käyttötalousosan toimintatuotot ja toimintakulut omina erinään. Lisäksi kunnanhallituksen tulee vastata, että valtuustoon nähden asetetut toiminnalliset tavoitteet sekä tilikauden tulostavoite toteutuu.

Kunnanjohtajaa sitoo kunnanhallituksen ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ja toimintakulut omanaan bruttoperiaatteen mukaan sekä Tukipalvelut palveluiden ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ja toimintakulut omanaan bruttoperiaatteen mukaisesti (Hallintosääntömuutos 2023). Sivistysjohtajaa sitoo oppiva saari palveluiden ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ja toimintakulut omanaan bruttoperiaatteen mukaisesti. Teknistä johtajaa sitoo Elinvoimainen saari palveluiden ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ja toimintakulut omanaan bruttoperiaatteen mukaisesti.

Kunnanjohtaja päättää talousarviomuutoksista kunnanhallituksen palveluiden sisällä sekä talousarviomuutoksista Tukipalvelut palveluiden sisällä (Hallintosääntömuutos 2023). Sivistysjohtaja päättää talousarviomuutoksista Oppiva saari palveluiden sisällä. Tekninen johtaja päättää talousarviomuutoksista Elinvoimainen saari palveluiden sisällä. Talousarviomuutoksia ei voida tehdä palvelualueiden sisällä, jos muutokselle ei ole esittää samassa yhteydessä täysi kate palvelualueen sisältä. Palvelualueiden talousarviomuutoksilla ei saa olla minkäänlaista vaikutusta koko kunnan vuosikatteeseen.

Projektit ja hankkeet, jotka ylittävät talousarviovuoden, on vietävä valtuuston päätettäväksi. Rahoittajan hyväksymän rahoituspäätöksen jälkeen hanke voidaan käynnistää ja hankkeelle voi syntyä kustannuksia.

Tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida talousarvion tavoitteiden toteutumista.

Kunnan hallituksen tavoitteiden toteutuminen

Kunnanhallituksen käyttötalouden toteumassa ei havaittu olennaisia talousarvion poikkeamia.

ml. sisäiset erät, €	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutok- set	TA 2023 + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama ta- lousarvioon	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT							
YHTEENSÄ	1 810 014	1 572 844	0	1 572 844	1 404 585	168 259	89,3
	-1 535						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	032	-1 673 088	0	-1 673 088	-1 448 398	-224 690	86,6
TOIMINTAKATE	274 982	-100 244	0	-100 244	-43 812	-56 432	43,7
Muut rahoituskulut	-5 042	0	0	0	-14 905	14 905	0,0
Suunn. mukaiset poistot	-347 021	-328 578	0	-328 578	-327 225	-1 353	99,6
TILIKAUDEN TULOS	-77 081	-428 822	0	-428 822	-385 943	-42 879	90,0

Hyvinvointialueen 1.1.2023 toiminnan käynnistymiseen liittyvästä hierarkiamuutoksesta 2023 johtuen työllisyyspalvelujen, ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja maatalouspalvelujen tilinpäätösten 2022 ja 2023 luvut eivät ole vertailukelpoisia.

Tilinpäätöksen mukaisesti alla on esitetty toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuma:

- Valmis maapoliittinen ohjelma ja sen toteuttaminen; kunnanvaltuusto hyväksyi MAPO-ohjelman kokouksessaan 28.11.2023 § 49
- Uusia rakennuspaikkoja ja tontteja; ei toteumaa
- Maanhankintaa; Meri-Hanni
- Raakamaa hinnoiteltu alueittain; ei toteumaa
- MAPO-viestintäsuunnitelma ja markkinointi; osana kuntaviestintää
- Elinkeinopolitiikan tavoitteellinen kehittäminen; toteutettiin elinkeinoprosessin käynnistävät toimet, elinkeinotoimintaa edistävät toimet, kunnan toimielinrakenteessa, linjausta tuottavat kehittämisseminaarit, vuorovaikutuksen lisääminen ja kehittämis-yhteistyö elinkeinotoimijoiden kanssa
- Pohde-yhteistyö ja hyte-toiminta; Pohde-yhteistyö toteutui, hyte-toiminta toteutui resurssien puitteissa

Talousarviossa esitetyt hallitukselle asetetut tavoitteet vuodelle 2023 ovat olennaisilta osin toteutuneet.

Tukipalveluiden tavoitteiden toteutuminen

ml. sisäiset erät, €	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset	TA 2023 + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama talousarvioon	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	14 289	17 442	0	17 442	8 886	8 556	51,0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-289 898	-329 898	0	-329 898	-343 573	13 675	104,2
TOIMINTAKATE	-275 609	-312 456	0	-312 456	-334 687	22 231	107,1
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	3 015	-3 015	0,0
Muut rahoituskulut	-1	0	0	0	0	0	0,0
Suunn. mukaiset poistot	-3 882	-3 632	0	-3 632	-3 632	0	100,0
TILIKAUDEN TULOS	-279 492	-316 088	0	-316 088	-335 305	19 217	106,1

Tilinpäätöksen mukaisesti alla on esitetty toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuma:

- *Tuotettiin kuntaorganisaatiolle asianhallinnan, talous- ja henkilöstöhallinnon (TAHE) tukipalvelut sekä tietoverkkopalvelut*
- *Otettiin kuntaorganisaatiossa koulutuksin käyttöön uusi taloussuunnittelujärjestelmä FPM Talsu Lite syksyn 2023 aikana.*
- *Uudistettiin Hailuodon kunnan www-sivujen tekninen rakenne ja sisältö sekä tekniset yhteyspinnat vuoden 2023 aikana. Uudistettiin kuntaviestinnän toimintatapa ja sisältö*
- *Osallistuttiin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen / Lakeuden kuntien / Hailuodon kuntajohtamisen / hyvinvointialue yhdyspinnan yhteistoimintakokouksiin ja -tilaisuuksiin. Rakennettiin kunnan ja Pohteen yhdyspintaa. Tuettiin Pohteen toimintaa kuntaviestinnän keinoin. Valmisteltiin koordinaattorin (hyte, 2v) -asia osaksi talousarvioprosessia 2024.*
- *Osallistuttiin Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilun johtoryhmätyöskentelyyn sekä TE24 -uudistuksen valmisteluryhmiin. Kunnanhallitus hyväksyi Oulun seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen ja järjestämissuunnitelman työvoimapalvelujen järjestämisestä Oulun seudun työllisyysalueella 26.9.2023 § 269.*
- *Osallistuttiin Oulun seudun matkailun masterplan 2030 yleissuunnitelman valmisteluun. Kunnanhallitus hyväksyi suunnitelman osaltaan 17.10.2023 § 234*
- *Osallistuttiin Hailuodon kunnan valmiusryhmän ja Oulu-Koillismaa valmius- ja turvallisuusfoorumin toimintaan. Siirryttiin kansallisen YTS:n mukaisesti kokonaisturvallisuus toimintatapaan. Toteutettiin kunnan varautumistyötä.*

Talousarviossa esitetyt tukipalveluille asetetut tavoitteet vuodelle 2023 ovat olennaisilta osin toteutuneet.

Tarkastuslautakunta haluaa esittää tukipalveluille suosituksena, että tietoturvariskit ja niihin liittyvät järjestelyt nostettaisiin tulevaisuudessa yhdeksi keskeiseksi seuranta-alueeksi/kehityskohteeksi.

Sivistyspalvelut, Oppiva saari -palvelualueen tavoitteiden toteutuminen

Taulukko 3. Sivistyspalveluiden taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023 ja vertailu vuoteen 2022, 2021, 2020 ja talousarvioon.

	2020	2021	2022	2023	TA 2023	Tot-%
Toimintatuotot	80 742	136 020	109 067	139 696	150 788	93
Toimintakulut	-1 904 567	-2 078 272	-2 179 674	-2 332 938	-2 373 483	98
Toimintakate	-1 823 825	-1 942 251	-2 070 607	-2 193 242	-2 222 695	99
Poistot	-5 300	-11 224	-15 457	-15 457	-20 118	77
Tilikauden tulos	-1 829 126	-1 953 475	-2 086 064	-2 208 699	-2 242 813	99

Sivistyspalvelujen tulosalue pysyi olennaisilta osin talousarvion mukaisissa tavoitteissaan.

HAVAINTO:

Yrittäjyyskasvatusta on tapahtunut monilla eri tavoilla lukuvuoden aikana, mikä tuo yrittäjyyttä esille yhtenä vaihtoehtona tulevaisuuden työelämään.

Perusopetuksessa on reagoitu erilaisiin haasteisiin ja resursoitu henkilöstöä koulutsempparin ja pienryhmän opettajan toimiin.

Liikuntatoimessa on huomioitu hyvin kaikenikäiset kuntalaiset ja liikuntasalin käyttöaste on noussut ilahduttavasti.

Oppivan Saaren hallinnon kehittäminen mm. jakamalla tehtäviä uudelleen on tarpeellista ja hyvää ennakkointia tulevaan tiukkaan taloustilanteeseen.

Kansainvälinen nuorisovaihto, jossa nuoret pääsevät itse vierailemaan eri maissa on ainutlaatuinen mahdollisuus ja suositeltava hanke oppilaille myös tulevaisuudessa, sen sijaan että vain aikuiset vierailevat.

SUOSITUS:

Museolla on kehitetty paljon uusia toimintamuotoja ja kunnostamistoimenpiteitä. Tarkastuslautakunta tiedustelee, miten nämä aiotaan jatkossa toteuttaa, kun kulttuurisihteerin toimea ei ole täytetty?

Kirjastossa on järjestetty vuoden aikana elokuvanäytöksiä 16 kpl. Onko näytöksiin osallistujien määrää kirjattu ylös ja kuinka paljon se on ollut? Tarkastuslautakunta on ilahtunut kirjaston toimista lasten ja nuorten lukemisen edistämiseksi ja toivoo, että lukutaidon heikentyessä kehitetään tapahtumia, jotka motivoivat lapsia lukemiseen.

Tekniset palvelut, Elinvoimainen saari -palvelualueen tavoitteiden toteutuminen

Taulukko 4. Teknisten palveluiden taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023 ja vertailu vuoteen 2022, 2021, 2020 ja talousarvioon.

	2020	2021	2022	2023	TA 2023	Tot-%
Toimintatuotot	1 229 408	1 273 395	1 348 639	1 203 857	1 235 447	97
Toimintakulut	-1 446 069	- 1 633 797	1 520 413	-1 429 026	-1 474 965	97
Toimintakate	-216 661	-360 402	-171 775	-225 169	-239 518	94
Poistot	-150 418	-144 326	-139 725	-142 867	-129 826	110
Tilikauden tulos	-367 079	-516 602	-311 500	-368 036	-369 344	100

Elinvoimainen saari -palvelualue toteutui olennaisilta osin talousarvion puitteissa.

HAVAINTO:

Salkutus valmistui vuonna 2022. Huomioitiinko silloin Mäntyvilikin kuntoa ja sen aiheuttamaa riskiä kunnan talouteen riittävästi? Tarkastuslautakunta esittää kysymyksen siitä, kuinka rakennusten arvostamiskysymyksiä tullaan seuraamaan tulevaisuudessa? Lisäksi tarkastuslautakunta esittää kysymyksen siitä, miksi myytävien rakennusten myynti ei ole edistynyt? Sekä onko kunnan rakentamattomat tontit kartoitettu ja seurattu rakentamisen tilannetta?

Investoinnit

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot ovat valtuustoon nähden sitovia talousarvion mukaisesti hanketasolla. Valtuustoon nähden sitovaa on myös hankkeen koko kustannusarvio, talousarviovuodelle varattu määräraha sekä hankkeille asetetut tavoitteet.

Investointimenot olivat 2023 vuonna yht. 183 tuhatta euroa (edellinen tilinpäätös 167 tuhatta euroa) ja investointitulot 35 tuhatta euroa (edellinen tilinpäätös 9 tuhatta euroa) nettoinvestointien ollessa 148 tuhatta euroa (158 tuhatta euroa).

Hankkeet toteutuivat olennaisilta osin talousarvion puitteissa lukuun ottamatta seuraavia hankkeita, jotka eivät tilinpäätöksen mukaan toteutuneet:

- Rt Kentänpolun huoneistoremontti
- Jäteasema
- Juolukan huoneistosaneeraus.

Merkittävimmät investoinnit vuonna 2023 olivat ”Reitistöjen parantaminen” (menot 53 tuhatta euroa, tulot 35 tuhatta euroa) ja ”maanhankinta” (menot 40 tuhatta euroa).

HAVAINTO:

Tarkastuslautakunta tiedustelee lisätietoja siitä, miksi edellä mainitut Rt Kentänpolun huoneistoremontti, Jäteasema ja Juolukan huoneistosaneeraus eivät toteutuneet?

7. Lopuksi

Tarkastuslautakunnan keskeiset havainnot ja suositukset ovat arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden yhteydessä.

Riskienhallinnan merkitys korostuu seuraavina vuosina kuntien taloudessa, koska talouden liikkumavara ei ole niin laajaa kuin ennen sote-uudistusta ja pienentyvät valtionosuudet heikentävät entisestään kuntien mahdollisuuksia eri vaihtoehtojen toteuttamisessa.

Henkilöstökyselyssä ilmeni, että kysymykseen ”Kuinka kauan aiot jatkaa työskentelyä Hailuodon kunnan palveluksessa?” suurin osa (57 %) vastanneista ei tiedä, jatkaako työskentelyä tai jatkaa työskentelyä 1–3 vuotta. Tarkastuslautakunta toivoo, että työnhyvinvointiin ja työssä viihtyvyyteen kiinnitetään edelleen huomiota. Tarkastuslautakunta haluaa myös painottaa työn perehdyttämisen tärkeyttä varsinkin henkilöstön muutostilanteissa, jotta tietotaitoa ei kunnan sisällä katoaisi.

Tilikauden 2023 taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin kokonaistasolla pääosin hyvin.

Hailuodossa 4. kesäkuuta 2024

pj. Katri Ronkainen

Vpj. Markku Ketola

jäsen Aaro Kemppainen